

Motivace a možnosti jejího efektivního uplatnění ve výuce odborných předmětů

Ing. Antonín Prokeš

Bakalářská práce
2011

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií
Ústav pedagogických věd
akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Ing. Antonín PROKEŠ**
Osobní číslo: **H09763**
Studijní program: **B 7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Učitelství odborných předmětů pro SŠ**

Téma práce: **Motivace a možnosti jejího efektivního uplatnění ve výuce odborných předmětů**

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše a studium odborné literatury.
Vymezení pojmů a teoretických východisek z oblasti motivace.
Příprava metodiky výzkumné části.
Realizace kvantitativního výzkumu efektivnosti motivace.
Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.
Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

ČÁP, J., MAREŠ, J. Psychologie pro učitele. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-807367-273-7.

HRABAL, V., MAN, F., PAVELKOVÁ, I. Psychologické otázky motivace ve škole. Praha: SPN, 1989. ISBN 80-04-23487-9.

FONTANA, D. Psychologie ve školní praxi. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-626-8.

MACEK, P. Adolescence. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-747-7.

Vedoucí bakalářské práce:

PhDr. Pavel Opatrný
Ústav pedagogických věd

Datum zadání bakalářské práce:

6. ledna 2011

Termín odevzdání bakalářské práce:

6. května 2011

Ve Zlíně dne 6. ledna 2011

prof. PhDr. Vlastimil Švec, CSc.
děkan

Mgr. Soňa Vávrová, Ph.D.
ředitelka ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 1. 4. 2011

.....
Pavel Arlauer

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevýdělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpirá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše, přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Pro práci jsou charakteristické dvě volně na sebe navazující části. V první části se zabývám teoretickými východisky. Minimum nezbytné teorie, které je potřeba pro vypracování praktické části. Cílovou skupinou jsou pro mne v této práci žáci středních škol ve Zlínském kraji.

Teoretická část nabízí část věnovanou obecně pojmu motivace a dále jsou zde nastíněny, , hlavní faktory ovlivňující motivaci žáků při výběru střední školy. Praktická část se zabývá zkoumáním toho, zda jsou faktory uvedené v teoretické části opravdu v procesu výběru střední školy podstatnými.

Klíčová slova:

Motiv, motivace, emoce, žák střední školy, rodiče, učitel, střední škola.

ABSTRACT

This dissertation includes two parts. First part drala theoretical data. Minimum of the necessary gheory, which is reguisite to draw up a practical part. The target group is in this work for me high schoul students of high school in the Zlin region.

The theoretical part has a section dedicated to the concept of motivation in general and are outlined here, in my view, the main factors influencing the pupils' motivation in selecting high school. The practical part examines whether the factors mentioned in the theoretical part are really essentials in the selection process of high school.

Keywords:

Motive, motivation, emotion, high schoul student, parents, teacher, high schoul.

Motto:

„Nic tedy není třeba vnášet v člověka zvnějška, nýbrž pouze rozvíjet a vybavovat to, co má v sobě zavinutého... a to je touha po poznání, touha po práci, pravdě, štěstí, družnosti, mravní soulad, moudrost, zbožnost a harmoničnost... a to jak vzhledem k tělu, tak i k duši...“

(J.A. Komenský)

Poděkování :

Rád bych poděkoval PhDr. Pavlu Opatrnému za odborné vedení práce, cenné rady a připomínky.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 3.5.2011

.....

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 MOTIVACE	12
1.1 VYMEZENÍ POJMŮ.....	12
1.1.1 Motiv	12
1.1.2 Motivace.....	12
1.2 TEORIE MOTIVACE.....	13
1.2.1 Maslowova teorie	13
1.2.2 Teorie X a Teorie Y	14
1.2.3 Teorie dvou faktorů - Herzberg.....	15
1.3 ZDROJE MOTIVACE	16
1.3.1 Základní dělení motivů.....	16
1.4 MOTIVACE VE ŠKOLE.....	16
1.4.1 Negativní a pozitivní motivace	17
1.4.2 Výkonová motivace.....	17
1.4.3 Poznávací motivace.....	18
1.4.4 Sociální motivace	18
1.5 DEMOTIVUJÍCÍ PRVKY.....	18
1.5.1 Nedostatečné rozvinutí potřeb.....	18
1.5.2 Frustrace potřeb.....	18
1.6 EMOCE A MOTIVACE K UČENÍ.....	19
2 SAMOSTATNOST A AKTIVITA ŽÁKŮ	20
2.1.1 Vynucená aktivita.....	20
2.1.2 Navozená aktivita.....	20
2.1.3 Aktivita nezávislá.....	20
2.1.4 Angažovaná aktivita	21
2.1.5 Samostatnost napodobující.....	21
2.1.6 Samostatnost neprodukující	21
2.1.7 Samostatnost produkující	21
2.1.8 Přetvářející samostatnost.....	21
2.1.9 Aktivizující metody výuky	22
3 VÝVOJ OSOBNOSTI	23
3.1 RANÉ DĚTSTVÍ.....	23
3.2 DĚTSTVÍ A PREPUBERTA	23
3.2.1 Dětství	23
3.2.2 Prepuberta.....	23
3.3 DOSPÍVÁNÍ	24
3.3.1 Puberta.....	24
3.3.2 Adolescence	24
II PRAKTICKÁ ČÁST	25

4	CHARAKTERISTIKA VÝZKUMU	26
4.1	CÍLE VÝZKUMU	26
4.2	STANOVENÍ PROBLÉMU	27
4.3	FORMULACE VÝZKUMNÝCH OTÁZEK	27
4.4	VÝZKUMNÝ SOUBOR	28
4.5	VÝZKUMNÁ METODA.....	28
4.6	SBĚR DAT	28
5	ZPRACOVÁNÍ , VYHODNOCENÍ A INTERPRETACE DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ	29
5.1	ANALÝZA VÝZKUMU	29
	<i>Tabulka 14. K učení mne převážně motivuje</i>	40
	<i>Graf 14. K učení mne převážně motivuje</i>	41
5.2	PREZENTACE VÝSLEDKŮ VÝZKUMU A SHRNUÍ	44
	ZÁVĚR	47
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	49
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	51
	SEZNAM OBRÁZKŮ A GRAFŮ	52
	SEZNAM TABULEK	53
	SEZNAM PŘÍLOH	54
	PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍK - MOTIVACE A MOŽNOSTI JEJÍHO EFEKTIVNÍHO UPLATNĚNÍ VE VÝUCE ODBORNÝCH PŘEDMĚTŮ	54

ÚVOD

Cílem této bakalářské práce je získat informace z oblasti motivace žáků středních škol k výuce odborných předmětů, interpretace a rozbor získaných dat a nastínění možností jejího uplatnění při výuce ve vzdělávacím procesu.

Motivace provází člověka po celou dobu jeho existence. Je jedním ze základních faktorů, které ovlivňují chování jedince i celé společnosti. Týká se všech oborů lidské činnosti, nelze proto vytrhnout její celospolečenský význam. Tato práce bude zaměřena především na motivaci, jako jednu ze základních kompetencí učitele.

Motivace hraje nezastupitelnou úlohu nejen ve výukovém procesu ve škole, ale odráží se také v celkovém přístupu a v postojích žáka. Motivace se projevuje v aktivitě žáka, která je podmínkou úspěšného vzdělávacího procesu. Výsledky pedagogické práce učitele jsou závislé nejen na jeho odborných vědomostech a pedagogické erudici, ale jsou ovlivněny také tím, jak působí na jednotlivé žáky i třídu jako celek.

Motivace musí být systematická a cílevědomá a musí ovlivňovat žáka po celou dobu jeho studia. Správná motivace žáků, není procesem, který by byl krátkodobý. Motivace je budována jako celek po celou dobu výchovy. Na motivaci v předškolních zařízeních, která je založena na pochvalách, drobných hračkách či pamlscích, navazuje motivace razítky či známky. Jak se na žácích podepisuje tento způsob motivace v jejich dalším studiu?

Ze své vlastní zkušenosti vím, že děti pak tento způsob motivace vlastně samy vyžadují a v dětsky krystalicky čistě nevinné a nevypočítavé komunikaci prvňáčků se pak dozvídáte například: „Proč nemáme také za pět razítek jedničku jako ve vedlejší třídě“? Jsem si vědom, že tato věta vykouzlí u každého pedagoga či angažovaného rodiče spíše úsměv a pobavení. Pokusme se však zamyslet nad tím, kdy přijde ten kýžený zlom a motivací není dobrá známka, ale dovednost nebo vědomosti. Jsou žáci vedeni systémem vzdělávacího procesu k tomu, aby k této změně došlo? Doufám, že má práce odpoví na tuto, ale také na několik dalších otázek. Rád bych také, aby tato práce nebyla nudným shrnutím dat, ale byla poutavá a čtivá. Snad se mi tento cíl podaří splnit.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 MOTIVACE

1.1 Vymezení pojmů

1.1.1 Motiv

„Psychická pohnutka, důvod, příčina uvádějící jedince v činnost, která usměrňuje a zaměřuje jeho chtění a jednání. Motiv bývá spojen s představou cíle a hledáním prostředků k jeho dosažení. Motivem se stává zejména neuspokojená potřeba (tělesná, fyziologická, psychologická, společenská nebo duchovní). Motivy lze třídit např. na nižší, tj. vrozené, zakotvené v pudové výbavě, a vyšší, tj. získané, naučené v průběhu života a související s kulturou, na vědomé a nevědomé ap.“ (Diderot, 1999)

1.1.2 Motivace

Motivace i motiv pochází z latinského slova *moveo, movere*, což znamená měnit, pohybovat, dojímat. Motivaci můžeme označit jako proces, který určuje směr, sílu a trvání chování.

„Souhrn dynamických, aktivačních činitelů, které určují ráz a intenzitu chování a jednání jedince. Motivace se projevuje ve vztahu k podnětům, na něž jedinec reaguje podle svého vnitřního, motivačního zaměření a “nastavení” (vztah k jídlu závisí na stupni hladu, vztah ke sportu, kultuře atd. na hloubce zájmu). Různé motivy se mohou navzájem posilovat, doplňovat nebo mohou být v konfliktu (přání člověka zmocnit se touženého předmětu, který mu nepatří). Z jednotlivých motivů se vytváří motivace, jež má určité hierarchické uspořádání podle míry důležitosti jednotlivých potřeb a jim odpovídajících motivů. Motivace má proměnlivý ráz daný aktuální silou jednotlivých motivů, mívá však i stálejší strukturu související se zájmy a zaměřením osobnosti a s hodnotovou orientací jedince. V průběhu jeho individuálního vývoje a stupně jeho socializace se primární, pudové složky motivace modifikují a význam získávají motivy sekundární, naučené. Motivační síly ve svých vzájemných vztazích mohou člověka v jednání aktivovat nebo brzdit až blokovat (např. při úzkosti, strachu). Ve výchově je vhodné posilovat pozitivní motivaci.“ (Diderot, 1999)

1.2 Teorie motivace

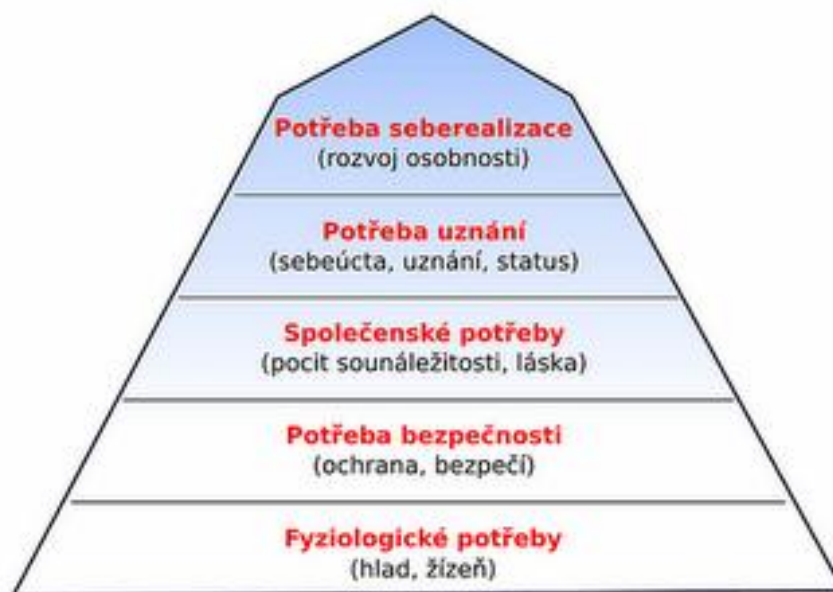
Teoretických přístupů snažících se o objasnění motivace je několik. Tyto teorie se snaží objasnit důvody lidského chování z různých pohledů a přístupů. Jako základní lze označit tyto tři teorie:

1.2.1 Maslowova teorie

Abraham Harold Maslow zformuloval v roce 1943 stupnici lidských potřeb. Tato jeho teorie je často také nazývána Maslowovou pyramidou potřeb. Lidské potřeby autor seřadil hierarchicky podle důležitosti. Teorie se snaží objasnit naplňování potřeb, které jsou rozděleny do pěti základních skupin. Potřeby jsou naplňovány postupně.

První dvě (fyziologické potřeby a potřeby bezpečí) jsou společné všem živým bytostem.

Třetí, čtvrtá a pátá skupina jsou potřeby pouze lidské a ostatních živých bytostí se netýkají.

Obrázek 1.: Maslowova pyramida potřeb

- Fyziologické potřeby – jsou základní, nejnižší, souvisejí s porušením vnitřní rovnováhy organismu (jídlo, pití, pohyb, oblečení, bydlení, teplo, světlo, prostor,...). Nej-

sou-li tyto potřeby uspokojeny, pak dominují a žádné další potřeby člověka nemotivují. Jakmile jsou fyzické potřeby uspokojeny, nastupuje další (vyšší) úroveň.

- Potřeby bezpečí – vystupují v situacích ztráty životní jistoty, stabilita a jistota zaměstnání, zaměstnanecké výhody, osvobození od strachu, potřeba pořádku, zákona, ochrana před nemocemi, nezaměstnaností. Potřeby sounáležitosti a lásky – jsou to potřeby společenského styku a společenského uplatnění.
- Společenské potřeby – komunikace s ostatními lidmi, existence přátel (sounáležitost, láska) a vybudování pozice v určité skupině, touha někam patřit.
- Potřeby uznání a úcty – potřeba být obdivován, respektován, dosáhnout úspěchu, potřeba sebedůvěry, samostatnosti, pozornosti, pochvaly, veřejné uznání dobrého výkonu, pověřování odpovědností. Uspokojení těchto potřeb vede k pocitu sebedůvěry a prestiže.
- Potřeby osobního rozvoje – snaha dosáhnout plného osobního uspokojení, seberealizace, uplatnění schopností, touhu člověka být víc a víc než je, být vším, čím je člověk schopen se stát. Znamená to že člověk chce plně realizovat svůj talent a schopnosti.

1.2.2 Teorie X a Teorie Y

Teorii X a teorii Y vytvořil Douglas McGregor. Tato teorie je založena na předpokladu, že náš názor zároveň formuje určitého člověka, aby si počínal odpovídajícím způsobem. Pokud člověku projevíte uznání, například jeho píle, snaží se tento člověk váš předpoklad naplnit, přesto že nemusí být založen na faktech. Zjednodušeně by se tato teorie dala shrnout slovy : Důvěra zavazuje.

Teorie X

Člověk nerad pracuje a může-li se práci vyhnout,
Udělá to.

Teorie Y

Člověk se chce o svou práci zajímat a za správných okolností ho práce může těšit.

Člověka je třeba přinutit nebo uplatit k tomu, aby vynaložil potřebné úsilí. Člověk se bude sám orientovat směrem k akceptovanému cíli.

Člověk se raději nechá řídit, než aby přebíral odpovědnost, které se vyhýbá. Za správných okolností bude člověk vyhledávat a přebírat odpovědnost. Disciplína, kterou člověk nařídí sám sobě, je efektivnější a může být i přísnější než ta, kterou mu nařídí někdo jiný.

Člověk je motivován především penězi. Člověk je motivován starostí o vlastní bezpečí. Za správných okolností je člověk motivován touhou realizovat vlastní potenciál.

Většina lidí má jen malé tvůrčí schopnosti - s výjimkou případů, kdy potřebují nějak obejít pravidla stanovená vedením. Tvůrčí schopnosti a vynalézavost jsou značně rozšířené a z velké části nevyužité.

1.2.3 Teorie dvou faktorů - Herzberg

Chápání člověka jako sebemotivující bytosti se objevilo v práci Fredericka Herzberga. Příslušné faktory Herzberg rozdělil do dvou kategorií, které nazval „motivátory“

Motivátory vnitřních pracovních potřeb: Tvoří je výkon, uznání, obsah práce, odpovědnost a možnosti rozvoje. Jsou-li pozitivně laděny a působí-li, pak představují nejučinnější složku pracovní motivace.

Faktory hygieny: Jsou to podmínky, v nichž zaměstnanec pracuje, ovlivňující spokojenost (systém řízení, vybavení pracoviště aj.). Při slušné úrovni hygienických vlivů si jich pracovníci nevšímají a nechají se pobízet motivátory, při jejich nedostatku roste výrazná nespokojenost a frustrace.

1.3 Zdroje motivace

Při účinné motivaci je nezbytné nejprve identifikovat motivy pojící se s určitou aktivitou. Motivy se mění v závislosti na čase a jsou značně subjektivní. Každý motiv má specifickou trvalost, intenzitu i směr.

1.3.1 Základní dělení motivů

Primární a sekundární

Primární motivy nejsou podmíněné, jedná se o motivy, které slouží přímo k naplnění některé z potřeb, například žízeň.

Sekundární motivy jsou motivy podmíněné, neboli získané, jedná se o potřebu určitého specifického statku, přesto, že tento může být částečně nahrazen nějakým substitutem.

Vnitřní a vnější

Vnitřní a vnější motivy mohou působit samostatně, nebo současně. Při současném působení se může stát, že tyto motivy jsou protichůdné. V tomto případě je určujícím faktorem silnější motiv.

Duchovní a materiální

Materiální jsou zpravidla charakterizovány jako základní, nižší, nebo jednoduché potřeba. Duchovní jsou lidské, kulturní, společenské vyšší.

1.4 Motivace ve škole

Výsledky žáka ve školním procesu nejsou závislé pouze na jeho inteligenci, ale jsou ovlivněny také dalšími faktory. Jedním z rozhodujících faktorů je píle a aktivita, které jsou výsledkem motivace. Motivace je považována za jednu ze stěžejních podmínek školní úspěšnosti. Odborná znalost učitele je stejně důležitá jako jeho motivátorská erudovanost. Způsoby využití motivace ve výuce učitel přizpůsobuje obsahu učiva i osobnosti a vyzrá-

losti žáka. Motivace k učení je ovlivněna celou škálou faktorů. Úroveň motivace není konstantní a může se měnit či úplně zmizet. Úplná ztráta motivace je zpravidla spojena se vztahovými problémy, které se stávají pro žáka dočasnou prioritou. Ztráta školní motivace se v praxi často vyskytuje jako doprovodný jev. Například rozvodu rodičů žáka, nebo jiných komplikací, které jsou žákem chápány jako prioritní. Tato ztráta motivace je pouze dočasná a k opětovnému spuštění motivačního procesu dochází po vyřešení problému, nebo po té, co žák přestane tento stav jako problém vnímat.

1.4.1 Negativní a pozitivní motivace

Podle toho jak žák motivaci vnímá ji můžeme rozdělit na pozitivní a negativní. Pozitivní motivace je založena na tom, že žák za činnost získává benefity. Naopak při negativní motivaci se snaží vyhnout nějakému následku. Samotná klasifikace je vlastně spojením pozitivní i negativní motivace. Žádoucí je dobrá známka a nežádoucí špatná. Pohled na hranici je subjektivním pohledem.

1.4.2 Výkonová motivace

Prosazení a obrana osobnosti. Uvědomění si vlastních kompetencí, které jsou stimulovány pochvalou a snaha vyhnout se frustrujícímu neúspěchu. Výkonové tendence tvoří základ aspirační úrovně. (Úroveň cílů, které si člověk vytyčuje, jejichž dosažení očekává. Dosažení úspěchu, neúspěchu.) Žáci s převažující potřebou vyhnout se neúspěchu. Pracují s úzkostí z možného neúspěchu. Vyhýbají se výkonovým situacím. Nemají rádi soutěžení. Volí buď příliš lehké, nebo příliš těžké úlohy. Hlavním motivem je strach. Mají tendenci unikat z výkonových situací (absence při písemkách, větší tendence podvádět, opisovat)

Úspěch připisují vnějším příčinám (náhoda), neúspěch připisují sobě (těžko změnitelným vnitřním příčinám).

1.4.3 Poznávací motivace

Žáka zajímá už samo poznávání. Tato potřeba je neuspokojitelná. Čím víc toho vím, tím víc toho chci vědět. Potřeba mozkové aktivity. Potřeba smysluplného receptivního vnímání. Potřeba vyhledávání a řešení problémů. Poznávací potřeby se aktualizují v průběhu studia a stále se rozšiřují. Uspokojení těchto potřeb nepřináší pouze vědění jako cíl, ale už samotný proces učení .

1.4.4 Sociální motivace

Potřeba afiliace (pozitivních vztahů), potřeba vlivu, potřeba mateřské lásky, obava ze ztráty pozitivních vztahů .

1.5 Demotivující prvky

Jedná se o prvky, které působí na motivaci negativně. Tyto prvky se stávají důvodem motivačních problémů ve škole.

1.5.1 Nedostatečné rozvinutí potřeb

Žák nemá dostatečně rozvinuté potřeby, učitel nemá na co navázat a snaha o aktualizaci je marná. Je třeba se zaměřit na jejich postupné budování. Jedná se především o výkonové a poznávací potřeby.

1.5.2 Frustrace potřeb

Ve škole mohou být blokovány některé aktualizované potřeby, které nemohou být uspokojeny. Frustrovány mohou být všechny potřeby žáka.

Základní biologické potřeby

Potřeby psychického či fyzického bezpečí

Potřeby výkonové

Potřeby poznávací

Potřeba afiliace

Potřeba vlivu

K frustraci může dojít vinou žáka, spolužáků, učitele, nebo okolí. Například pokud nejsou uspokojeny základní biologické potřeby: Jídlo, pití, spánek atd. Dochází k frustraci také ostatních potřeb a žák se stává nemotivovaným a jeho práce ve školním prostředí je neefektivní. Podobně je tomu také při narušení ostatních potřeb.

1.6 Emoce a motivace k učení

Pojem emoce je významově často spojován s pojmem cit. Tímto pojmem se označuje prožívání různých vztahů. Z psychologického hlediska je vymezení tohoto pojmu složité a různorodé. Nejčastěji je definována jako schopnost reagovat na různé podněty prožitkem libosti a nelibosti, spojeným s fyziolog. reakcemi a změnou aktivity. Emoce fungují jako podstatné faktory učení, odpovídají za učení se apetencím a averzím, čímž ovlivňují chování jedince. Ve formování chování se uplatňuje současné působení intelektuálních a emocionálních činitelů. Každý intelektuální proces obsahuje také složky emocionální. Emocionální koncept se tak nedílně podílí také na vzdělávacím procesu. Emoce nedílně ovlivňují chování jedince, tedy také na chování žáka i učitele. Úzké spojení charakterizuje také emocionální a motivační procesy. Tento fakt vychází ze skutečnosti, že motivační procesy jsou koncipovány jako snahy o dosažení určitého cíle, naplnění určité potřeby. V tomto smyslu je součástí motivace emocionální stav, jehož rozpětí se pohybuje od obou emocionálních pólů. Od napětí a nelibosti až po uvolnění a libost. Motivaci tedy směřuje od nepříjemného napětí k příjemnému uvolnění, které je označováno jako uspokojení potřeb.

2 SAMOSTATNOST A AKTIVITA ŽÁKŮ

V dnešní době je samostatnost jednou z priorit vzdělávacího procesu. Celé vzdělávání je založeno na žádoucí aktivitě žáků, která je předstupněm samostatnosti. K aktivitě a samostatnosti jsou žáci vedeni prostřednictvím určitých činností na základě kterých získávají správné dovednosti, vědomosti, návyky, postoje a chování. Motivací pro tyto činnosti je naplnění životních potřeb, spontánní zájem žáka nebo emociální pohnutka. Při volbě správných výchovně vzdělávacích prostředků je nebytné získat informace o žákově osobnosti, zájmech, představách a výsledcích. Je proto nanejvýš žádoucí, aby volbě výchovně vzdělávacích prostředků předcházela sběr patřičných dat, k jejichž získání je vhodné použití diagnostických metod například rozhovoru, dotazníků nebo alespoň pozorování. Při požadavcích na intenzitu a úroveň samostatnosti je třeba zohlednit vyspělost žáka, na kolik je formována jeho osobnost a postoje. Z tohoto pohledu je možné žáky postupně zapojit do čtyř stupňů aktivity.

2.1.1 Vynucená aktivita

Učitel určuje žákům jakou činnost budou vykonávat, a k této činnosti je nutí. Je používána také jako forma testu.

2.1.2 Navozená aktivita

Učitel dává žákům pokyn k činnosti a spolupráci. Jedná se o zájmový způsob práce s důrazem na správnou motivaci. Tento způsob je v současném školství značně rozšířen.

2.1.3 Aktivita nezávislá

Impulsem je zájem žáka o činnost a problematiku. Žák pracuje téměř sám, není nutná pomoc ani nátlak učitele. Nezávislá aktivita již není pouze aktivitou, ale jedná se svým dílem již o samostatnost.

2.1.4 Angažovaná aktivita

Vyžaduje iniciativní plnění úkolů, předpokládá vysokou připravenost a samostatnost. Navozuje subjektivní prožitek samostatné tvůrčí práce.

Podobně je možno odstupňovat také samostatnost práce žáků.

2.1.5 Samostatnost napodobující

Jedná se automatickou činnost, která je uplatňována často v malotřídních školách. Například opakování naučeného textu, opisování textu atd.

2.1.6 Samostatnost neproduktivní

Do samostatnosti napodobující vkládá prvky osobního přístupu. Například malba podle předlohy, vlastní reprodukce přečteného textu atd.

2.1.7 Samostatnost produkující

Je přetváření vzoru v podstatných rysech, úprava funkcí s velkou přidanou hodnotou žáka. Například kresba na dané téma, tematicky zaměřená slohová práce atd.

2.1.8 Přetvářející samostatnost

Mění stávající stav, tvar či podobu vzoru. Žák při realizaci pracuje jen s minimální pomocí. Učitel žáka spíše utvrzuje ve správnosti zvolené cesty a dohlíží na splnění hlavních a rámcových cílů. Například organizování vnitřní školních kulturně společenských akcí a aktivit.

Samostatnost i aktivita jsou nedílnými součástmi vzdělávacího procesu, nezaručují však sami o sobě, že jejich produktem bude dosažení správné dovednosti, vědomostí, návyků, postoje a chování žáka. Musí být doplněno také vhodnou selekcí učiva, u kterého bude samostatnost a aktivita vyžadována a zároveň procvičována. U tohoto učiva je vhodné použití takzvaných aktivizujících metod výuky.

2.1.9 Aktivizující metody výuky

Využívají zejména vnitřní motivace žáka, jehož úkolem je překonávat stanovené překážky a řešit zadaný problém. Používané metody jsou problémové, nebo slovně diagnostické. Aktivizující metody výuky používané ve školském vzdělávacím procesu, lze rozdělit do čtyř základních skupin.

- Metody diskusní
- Metody situační
- Metody inscenační
- Didaktické hry

V aktivizujících metodách je velmi často používána jako hnací motor přirozená soutěživost mezi žáky, nebo skupinami žáků.

„Soutěž, též konkurence, úsilí několika jedinců o stejný cíl, projevují se stejným vzájemným zápolením, též vzájemné zápolení, závodění samo. Tak soutěží několik uchazečů současně o totéž místo, o tutéž dodávku, o tytéž ceny, apod.“

(Masarykův slovník naučný, díl VI.R-S,1932,s.829).

3 VÝVOJ OSOBNOSTI

Samotnému dospívání předchází několik vývojových stádií psychiky jedince. Tyto stádia formují vývoj jedince a žádné z těchto stádií nelze popisovat bez předchozích.

3.1 Rané dětství

Rané dětství zahrnuje období novorozence, kojence, batolete a předškolní věk dítěte. V tomto období je důležité zajistit nejen naplnění základních biologických potřeb, ale také naplnění potřeb psychických.

Senzomotorická stimulace v raném dětství je podmínkou správného rozvoje všech poznávacích schopností.

Kvalita sociálních kontaktů je důležitá pro rozvoj společenského citu jedince. Zanedbání tohoto aspektu vede k citové plochosti a potížích v soužití s druhými.

Sebeuvědomění, já se pak stává ústředním bodem subjektivity. Necitlivý přístup je příčinou snižovaného sebehodnocení, nebo naopak sebepřeceňování.

3.2 Dětství a prepuberta

3.2.1 Dětství

Dětství je období od 6. let, které přechází mezi 10 a 12 rokem do prepuberty. V tomto období dochází ke změně racionálně kognitivních procesů a imaginárně emotivních funkcí, které se promítají do chování subjektu. Výraznou změnou, která rámuje vstup do tohoto období je začátek školní docházky. Pro hravé a neposedné dítě je těžkým úkolem požadované zklidnění ve vyučovacím procesu. Hlavní činností tohoto vývojového stadia je učení a sociální učení.

3.2.2 Prepuberta

Prepuberta navazuje na dětské období, je ohraničena počínajícími náznaky pohlavní dife-

renciace a prvními projevy pohlavní zralosti. Mezi tělesným a duševním vývojem vzniká značná nerovnoměrnost. Fyziologické změny ovlivňují přímo i nepřímo řadu duševních procesů. Poznávací procesy zůstávají dosud vázány na názorné operace, díky zvýšené pružnosti a rozšiřujícím se poznatkům a zkušenostem však umožňují řešit i relativně dosti složité problémy.

3.3 Dospívání

V relativně krátkém časovém úseku vyspěje dítě nejen tělesně, ale i sociálně a psychicky. Z dítěte se stává integrovaná a samostatná osobnost.

3.3.1 Puberta

Je období, které je možno označit jako disharmonické. Po fyzické stránce je provázeno rychlým růstem, který je prezentován především prodlužováním končetin. Po psychické stránce se projevuje nestabilitou a nevyvážeností reakcí. Výrazný rozvoj myšlení, které však ještě není plně využito. Rozvoj abstraktního myšlení umožňuje řešení formálních úkolů. Puberta se projevuje také soustředěním na sebe samého a na svůj společenský image.

3.3.2 Adolescence

Je vrcholným stupněm dospívání a sociálního dozrávání. Dochází k optimalizaci poměru mezi individualizací a socializací jedince. Hledání této optimalizace je často provázeno výkyvy, proto je stále ještě obdobím relativní nezralosti.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 CHARAKTERISTIKA VÝZKUMU

Výzkum je způsob řešení, pomocí kterého dochází k potvrzení poznatků, nebo naopak jejich vyvrácení, či objevení poznatků nových. Nejedná se o činnost náhodnou, ale veskrze systematickou a cílevědomou.

4.1 Cíle výzkumu

Tato práce si klade za cíl objasnit motivovanost žáků středních škol k výuce odborných předmětů. Na základě získaných výsledků výzkumu shrnout a interpretovat získané poznatky a doporučit možnosti efektivní motivace v praxi.

Dílní cíle jsou stanoveny následovně:

- Zjistit jaké faktory působí na motivaci ve vzdělávacím procesu.
- Identifikovat základní motivy pro výběr střední školy.
- Zjistit spokojenost žáků s výběrem střední školy.

„Ve výzkumu se řeší buď jeden, nebo více (zpravidla souvisejících) problémů. Řešení vědeckého problému potom představuje řadu navzájem propojených a na sobě závislých kroků a činností. Jednotlivé výzkumy se mohou navzájem lišit co do posloupnosti jednotlivých realizovaných činností, ale základní schéma postupu bývá následující:

„stanovení problému

formulace hypotézy (nebo výzkumných otázek)

testování ,verifikace, ověření hypotézy, (nebo získání odpovědí na výzkumné otázky)

vyvození závěrů a jejich prezentace“

(Chrástka, 2007)

4.2 Stanovení problému

Stanovení problému bylo zahájeno předběžnou teoretickou analýzou, na kterou navázala práce s odbornou literaturou. Přesto, že samotné zadání problému je již dáno zadáním bakalářské práce, dle kterého bude provedena realizace kvantitativního výzkumu efektivnosti motivace.

Předmětem zkoumání tedy bude motivace žáků a možnosti jejího efektivního uplatnění při výuce odborných předmětů.

Formulace výzkumného problému: Jaká je motivace žáků středních odborných škol k výuce odborných předmětů?

4.3 Formulace výzkumných otázek

„Nic tedy není třeba vnášet v člověka zvnějška, nýbrž pouze rozvíjet a vybavovat to, co má v sobě zavinutého... a to je touha po poznání, touha po práci, pravdě, štěstí, družnosti, mravní soulad, moudrost, zbožnost a harmoničnost... a to jak vzhledem k tělu, tak i k duši...“

(J.A. Komenský)

Z tohoto předpokladu budou vycházet také mé výzkumné otázky, jejich stanovením jsem dal přednost před standardním stanovením hypotéz, protože se domnívám, že jejich použití bude mít větší vypovídací hodnotu.

Hlavní výzkumná otázka byla formulována:

Je většina žáků motivována vnitřně? (touha po poznání a uplatnění poznatků v praxi)

Výzkumné otázky dílčí byly formulovány takto:

- O1: Jak žáci vnímají motivaci k učení?
- O2: Je žák motivován možnostmi praktického využití poznatků?
- O3: Jak vnímá žák vzdělávací proces a probírané učivo?

4.4 Výzkumný soubor

Nejlepší výzkumný soubor je takový, který je dokonalým obrazem základního souboru. Z hlediska pravděpodobnosti je nejlepším způsobem náhodný výběr. Ideálem je reprezentativní soubor. To znamená, že každá osoba základního souboru má stejnou možnost dostat se do výběrového souboru.

Tento předpoklad je v tomto případě nesplnitelný, a proto bude proveden záměrný výběr, ve kterém budou osloveni žáci vybraných středních škol ve Zlíně a jeho okolí. Forma oslovení bude osobní i elektronická. Jako minimální velikost výběrového souboru je stanovena účast 100 osob.

4.5 Výzkumná metoda

V tomto kvantitativním výzkumu bude použita kombinace metod škálování a dotazníku. Za pomoci použití kombinace těchto metod budou mít výsledky větší vypovídací hodnotu, při minimalizaci náročnosti na osoby zařazené do výzkumného souboru. Škála bude úmyslně postavena jako sudá, aby nutila účastníky přiklonit se ke konkrétnímu tvrzení. Škála tudíž nebude obsahovat možnosti nevím, jinak apod.

Dotazník tvoří krom jeho formálních částí také 21 otázek. Úvodní část dotazníku zjišťuje věk a pohlaví účastníků. Nepovinná otázka č. 3 zjišťuje, zda se respondent orientuje v tématice motivace. Otázky 4-6 se zaměřují na to jak žáci vnímají motivaci. Otázky 7-10 a 15-20 jsou zaměřeny na motivační faktory k učení. Otázky 11 a 12 jsou zaměřeny na to jak vnímá žák vzdělávací proces a probírané učivo. Otázky 14 a 21 jsou zaměřeny zásadní impulsy pro výběr stření školy a spokojenost žáků s již zvolenou střední školou.

4.6 Sběr dat

V rámci sběru dat jsem oslovil ředitele tří středních odborných škol o jejich laskavé svolení k realizaci tohoto výzkumu. Po tomto svolení jsem, oslovil jednotlivé učitele vždy před vyučovací hodinou s prosbou, aby mi věnovali se svými žáky několik minut z počátku vyučovací hodiny. Sběr dat byl realizován v dubnu 2011. Celkem jsem rozdál 120 dotazníků. Tyto dotazníky jsem osobně v hodinách rozdál a také po vyplnění převzal.

5 ZPRACOVÁNÍ, VYHODNOCENÍ A INTERPRETACE DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ

Při provedení kontroly dotazníků jsem byl nucen několik vyřadit, protože neobsahovaly odpovědi na všechny otázky, nebo obsahovaly dvě odpovědi na jednu otázku.

Z těchto důvodů jsem vyřadil 15 dotazníků. Pro další výzkumné šetření jsem použil zbývajících 105 dotazníků, které již byly plně validní.

5.1 Analýza výzkumu

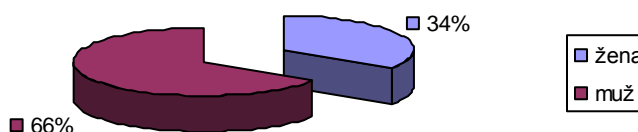
Pro přehlednos a správnou interpretaci jsou získaná data zaznamenána za použití kontingenčních tabulek a grafů. V tabulkách je uvedena vždy relativní i absolutní četnost odpovědi na danou otázku.

Otázka č. 1: Pohlaví

Tato otázka se zabývá procentuálním zastoupením dívek a chlapců. Dotazník řádně vyplnilo a výzkumného šetření se tedy zúčastnilo 105 respondentů, 36 žen a 69 mužů. Větší podíl mužů je způsobem zvolenými školami. Dvě ze zvolených škol jsou tradičně navštěvovány spíše chlapci a jedna spíše dívkami. Jednalo se o Střední školu polytechnickou, Střední školu ochrany osob a majetku a Obchodní akademii.

Tabulka 1. Zastoupení pohlaví

	absolutní čet- nost	relativní četnost (%)
Žena	36	34,3
Muž	69	65,7
Celkem	105	100

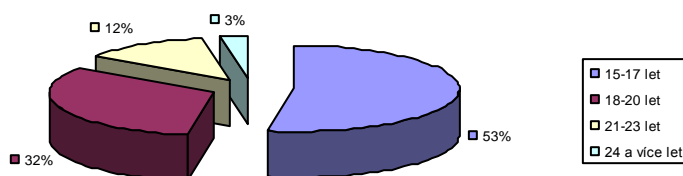
Graf 1. Zastoupení pohlaví

Otázka č. 2: Věk

Druhá otázka byla zaměřena na počet respondentů dle příslušného věku. Vybraný vzorek respondentů je volen tak, aby obsahoval celou škálu žáků navštěvujících střední školy a to včetně distanční formy studia. Z uvedených důvodů bylo použito rozdělení na věkové kategorie 15-17 let, 18-20 let, 21-23 let a 24 let a více. Výsledky výzkumného šetření odpovídají předpokladu a ve výzkumném souboru jsou zastoupeny více první dvě kategorie, tj. žáci běžného denního studia.

Tabulka 2. Věk respondentů

	absolutní čet- nost	relativní čet- nost (%)
15-17 let	55	52,4
18-20 let	34	32,4
21-23 let	13	12,4
24 a více let	3	2,9
Celkem	105	100,0

Graf 2. Věk respondentů

Otázka č. 3: Dovedli byste vlastními slovy napsat, co je podle Vás motivace?

(Pokud ne, přejděte k další otázce)

Odpověď na tuto otázku byla nepovinná a většina zúčastněných se rozhodla využít možnosti na tuto otázku neodpovědět. Celkem odpovědělo pouze 51 respondentu, což je 48,6 %. Stručnou odpověď (čtyři a méně slov) použilo 21 % z celkového počtu.

U těch, kteří se rozhodli odpovědět byly z převážné části odpovědi věcně správné a týkaly se oblastí motivace jednalo se o 78,4 %.

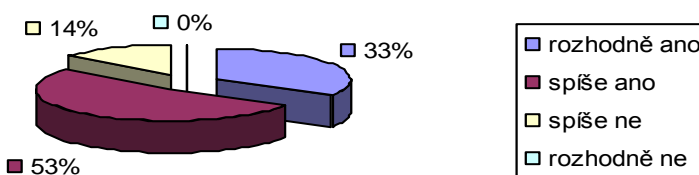
Některé odpovědi byly až básničky poetické a bylo vidět, že si s nimi jejich autoři opravdu dali záležet. Jiné byly strohé. Některé vykouzlily při jejich přečtení na mé tváři úsměv. Pro ukázkou snad jen jednu za všechny: „*Motivace je taková lidská pohonná nehmotná hmota, jsou to naše cíle, sny.*“ Pro malý vzorek respondentů nebyla tato otázka nijak dále zpracovávána, protože výsledky by neměly správnou vypovídací hodnotu.

Otázka č. 4: Vnější motivace je pro mě při učení velmi důležitá.

Otázka je zaměřena na subjektivní pocit žáků a jejich vnímání vnější motivace. Při této je použito podobně jako u několika dalších škálování a respondent má možnost vybrat si ze čtyř možností: rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne. Počet možností je volen záměrně jako sudý, a to přesto, že někteří autoři odborné literatury doporučují použití lichého počtu možností. Důvodem použití sudého počtu je, aby se žák musel rozhodnout pro jednu z variant a nevolil tolik oblíbenou zlatou střední cestu. Z výsledků je patrné, že pro většinu studentů hraje vnější motivace velmi důležitou roli. Tento fakt ještě podtrhuje nulová položka negace tohoto tvrzení.

Tabulka 3. Důležitost vnější motivace

	absolutní četnost	relativní četnost (%)
rozhodně ano	35	33,3
spíše ano	55	52,4
spíše ne	15	14,3
rozhodně ne	0	0,0
celkem	105	100,0

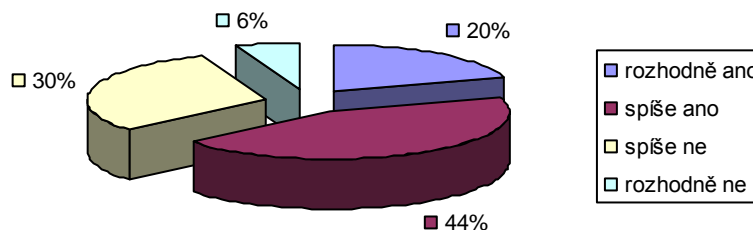
Graf 3. Důležitost vnější motivace

Otázka č. 5: Jsem sám vnitřně motivován k učení.

Otázka je zaměřena na subjektivní pocit žáků a jejich vnímání vnitřní motivace. Při této otázce je postupováno analogicky jako při otázce číslo 4, s tím rozdílem, že je zaměřena na oblast vnitřní motivace. Z porovnání obou otázek je zřejmé, že pro většinu studentů je důležitější vnější motivace, přesto, že i svou vlastní vnitřní motivaci chápou jako důležitý faktor.

Tabulka 4. Vnímání vnitřní motivace

	absolutní čet- nost	relativní čet- nost (%)
rozhodně ano	21	20,0
spíše ano	46	43,8
spíše ne	32	30,5
rozhodně ne	6	5,7
Celkem	105	100,0

Graf 4. Vnímání vnitřní motivace

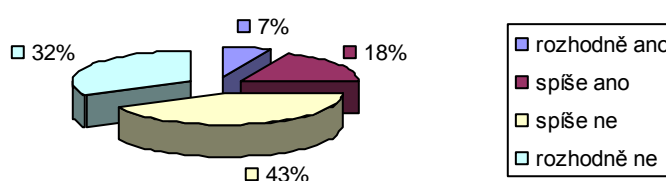

Otázka č. 6: Necítím se k učení motivován vůbec.

Cílem šesté otázky bylo zjistit, zda se ve výzkumném souboru nachází jedinci, kteří se cítí být nemotivováni a jaká je četnost jejich výskytu. Z výsledků je patrné, že více než jedna čtvrtina žáků se cítí být spíše nebo rozhodně demotivována. Tento fakt může být důsledkem několika různých faktorů. Může se například jednat o dočasnou demotivaci způsobenou jinými problémy (problémy v rodině, atd.). V těchto případech demotivace mizí při vyřešení problému, nebo v době kdy žák přestává tuto situaci jako problém vnímat. Může se však také jednat o nesprávnou motivační strategii pedagogů, či rodičů.

Tabulka 5. Demotivovaní žáci

	absolutní četnost	relativní četnost (%)
rozhodně ano	7	6,7
spíše ano	19	18,1
spíše ne	45	42,9
rozhodně ne	34	32,4
Celkem	105	100,0

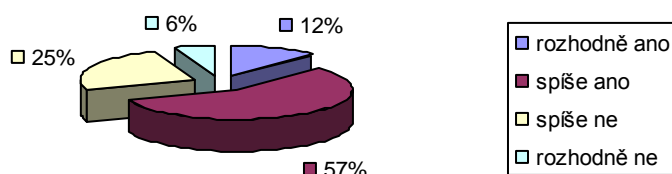
Graf 5. Demotivovaní žáci

Otázka č. 7: Učím se rád, protože získané poznatky využiji v praxi.

Protože je tato práce zaměřena na motivaci a možnosti jejího uplatnění ve výuce odborných předmětů, dalo by se předpokládat, že většina žáků studuje tuto školu již s jistým výhledem pro praktické využití. Tento předpoklad se také potvrdil, přestože počet odpovědí rozhodně ano nebyl nikterak veliký. Negativně – to je „spíše ne“, nebo „rozhodně ne“ odpověděla necelá jedna třetina respondentů. Největší podíl pak měla volba „spíše ano“.

Tabulka 6. Poznatky využiji v praxi

	absolutní četnost	relativní četnost (%)
rozhodně ano	13	12,4
spíše ano	60	57,1
spíše ne	26	24,8
rozhodně ne	6	5,7
celkem	105	100,0

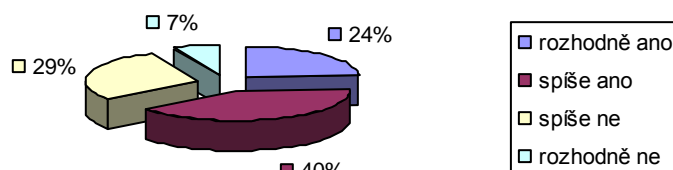
Graf 6. Poznatky využiji v praxi

Otázka č. 8: Učím se především pro dobrou známku.

Tato otázka zkoumá motivační zaměření žáků vzhledem ke klasifikaci. Období střední školy je právě tím přelomovým obdobím, kdy by hodnotové pojetí žáka měla směřovat od motivace známkou (ať už v negativní nebo pozitivní podobě) k motivaci vedenou touhou po poznání nebo využitím v praxi. Přesto by nebylo úplně žádoucí, aby motivace známkou u žáků úplně vymizela. Získaná data potvrzují tyto domněnky tím, že většina respondentů zvolila „spíše ano“, na druhém místě pak byla volena možnost „spíše ne“.

Tabulka 7. Učím se především pro dobrou známku

	absolutní četnost	relativní četnost (%)
rozhodně ano	25	23,8
spíše ano	43	41,0
spíše ne	30	28,6
rozhodně ne	7	6,7
celkem	105	100,0

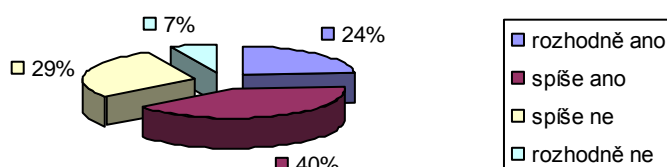
Graf 7. Učím se především pro dobrou známku

Otázka č. 9: Učím se proto, že to po mně vyžadují rodiče.

U žáků střední školy se předpokládá jistá míra samostatnosti a sebemotivace. Proto je zřejmé, že většina žáků by se měla pohybovat při svých odpovědích v oblasti negací, případně umírněného souhlasu. Tento předpoklad toto výzkumné šetření potvrdilo a odpověď „rozhodně ano“ je použita spíše marginálně. Nejčastěji volenou odpovědí byla dle předpokladu odpověď „spíše ne“. Z odpovědí je patrné, že tlak rodičů na středoškolského žáka v souvislosti s učením je patrný, není však zásadní.

Tabulka 8. Učím se proto, že to po mně vyžadují rodiče

	absolutní četnost	relativní četnost (%)
rozhodně ano	8	7,6
spíše ano	22	21,0
spíše ne	46	43,8
rozhodně ne	29	27,6
celkem	105	100,0

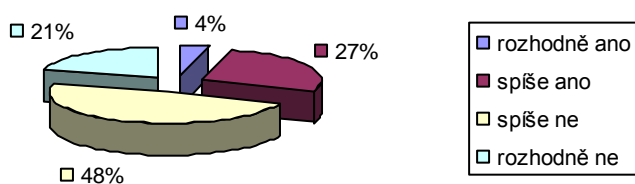
Graf 8. Učím se proto, že to po mně vyžadují rodiče

Otázka č. 10: Učení mne baví.

U této otázky se dalo očekávat, že tvrzení „rozhodně ano“ nebude zastoupeno vůbec nebo pouze okrajově. Výsledky by byly zřejmě jiné, pokud by se jednalo o výběrové střední školy. Jedna pětina respondentů odpověděla na otázku záporně. Většina se přiklonila ke středním umírněným možnostem s náklonem k odpovědi „spíše ne“.

Tabulka 9. Učení mne baví

	absolutní četnost	relativní četnost (%)
rozhodně ano	4	3,8
spíše ano	28	26,7
spíše ne	51	48,6
rozhodně ne	22	21,0
celkem	105	100,0

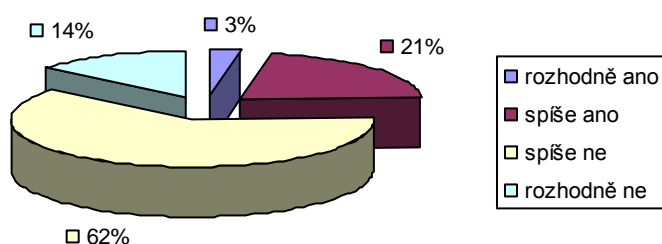
*Graf 9. Učení mne baví***Otázka č. 11: Učím se nejvíce sám, škola mi nic nedává.**

Otázka číslo jedenáct je použita jako párová otázka ve spojení s otázkou číslo dvanáct. Odpovědi na tyto dvě otázky by měly být téměř shodné na obrácených pólech. Tj. počet respondentů, kteří kladně odpověděli na možnost „učím se nejvíce sám, škola mi nic nedává“ by měl být přibližně stejný jako počet respondentů, kteří odpověděli záporně na možnost „probírané učivo je pro mne zajímavé“. Analogicky by se pak měly podobat i ostatní odpovědi. Tento předpoklad se potvrdil a obě skupiny jsou s jistou mírou tolerance svým

obráceným obrazem. Z výsledků je patrné, že ve výzkumném souboru se nachází tři jedinci, kteří jsou školou značně frustrováni.

Tabulka 10. Učím se nejvíce sám, škola mi nic nedává

	absolutní četnost	relativní četnost (%)
rozhodně ano	3	2,9
spíše ano	22	21,0
spíše ne	65	61,9
rozhodně ne	15	14,3
celkem	105	100,0

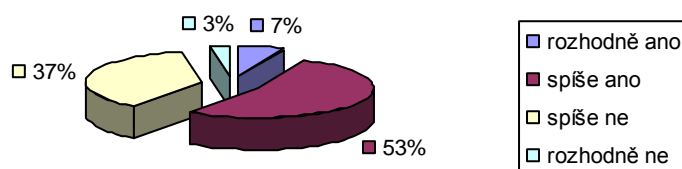
Graf 10. Učím se nejvíce sám, škola mi nic nedává

Otázka č. 12: Probírané učivo je pro mne zajímavé.

Komentář je obsahem otázky č. 11.

Tabulka 11. Probírané učivo je pro mne zajímavé

	absolutní četnost	relativní četnost (%)
rozhodně ano	7	6,7
spíše ano	56	53,3
spíše ne	39	37,1
rozhodně ne	3	2,9
celkem	105	100,0

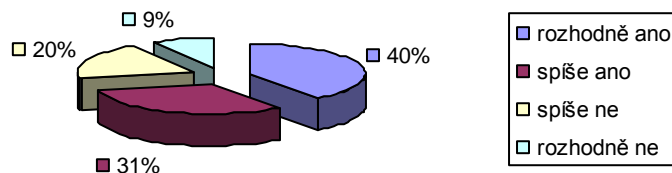
Graf 11. Probírané učivo je pro mne zajímavé

Otázka č. 13: Po ukončení střední školy chci dále studovat (VŠ, VOŠ atd.).

Otázka číslo třináct je zaměřena na přání žáka po ukončení střední školy pokračovat ve studiu na VŠ, případně VOŠ atd. Přesto, že celospolečenský tlak je veden směrem ke zvyšující se kvalifikaci a tedy ke studiu. U středních odborných škol se předpokládá, že by produktem měli být také žáci, kteří se uplatní přímo v praxi a nebudou již dále studovat. Tento předpoklad se potvrdil. Většina žáků však hodlá ve studiu pokračovat. Což je nutno chápat jako pozitivní jev.

Tabulka 12. Po ukončení střední školy chci dále studovat (VŠ, VOŠ atd.).

	absolutní četnost	relativní četnost (%)
rozhodně ano	42	40,0
spíše ano	33	31,4
spíše ne	21	20,0
rozhodně ne	9	8,6
celkem	105	100,0

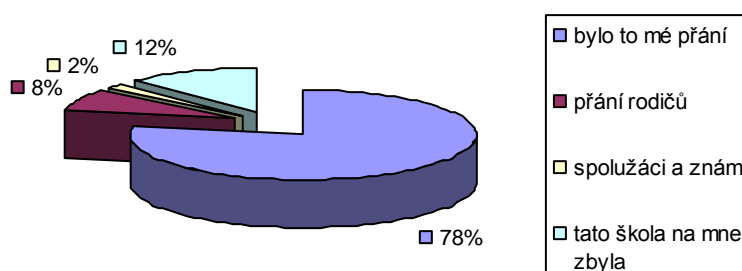
Graf 12. Po ukončení střední školy chci dále studovat (VŠ, VOŠ atd.).

Otázka č. 14: Zásadním impulsem pro výběr střední školy bylo:

Tato otázka zjišťuje, co bylo impulsem pro výběr střední školy. Z motivačního hlediska by více motivováni a dosáhnout lepších výsledků měli být žáci, kteří si střední školu sami vybrali dle svého zájmu. V tomto směru výzkumné šetření dopadlo velmi pozitivně a většina studentů si vybrala střední školu sama.

Tabulka 13. Zásadní impuls pro výběr střední školy

	absolutní četnost	relativní četnost (%)
bylo to mé přání	82	78,1
přání rodičů	8	7,6
spolužáci a známí	2	1,9
tato škola na mne zbyla	13	12,4
celkem	105	100,0

Graf 13. Zásadní impuls pro výběr střední školy

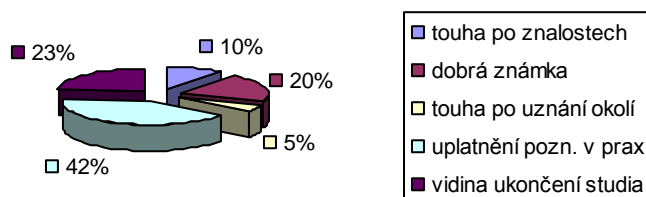
Otázka č. 15: K učení mne převážně motivuje

Jedná se o motivační otázku, která je rozdělena do pěti škál. Cílem této otázky je zjistit co považují žáci za svůj motiv k učení. Marginální se ukázala možnost „touha po uznání okolí“. K velkému překvapení těsně za touto možností zůstala jako druhá nejméně častá odpověď „touha po znalostech“. Což je přinejmenším zarážející. Nejvíce použitá odpověď byla „možnost uplatnění poznatků v praxi“. Tato odpověď koresponduje se zaměřením škol. Z výsledků šetření vyplývá, že touha po znalostech je pro žáky spíše okrajová. Jedná se o oblast na kterou je třeba se v pedagogické praxi zaměřit.

Tabulka 14. K učení mne převážně motivuje

	absolutní četnost	relativní četnost (%)
Touha po znalostech	11	10,5
dobrá známka	21	20,0
touha po uznání okolí	5	4,8
uplatnění pozn. v praxi	44	41,9
vidina ukončení studia	24	22,9
Celkem	105	100,0

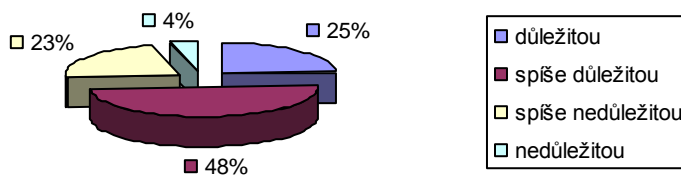
Graf 14. K učení mne převážně motivuje

Otázka č. 16-20: Jakou úlohu ve Vašem učení sehrávají tyto faktory?

Motivační otázky 16-20 odpovídají na to, jak důležitou úlohu sehrávají v učení tyto faktory: předepsané studijní povinnosti, získání maturity, atmosféra a klima třídy, kvalitní výkon pedagoga a zájem o problematiku. Z výsledků je zřejmé, že absolutní prioritou pro skupinu respondentů je získání maturity. Významnou úlohu sehrává faktor kvalitního výkonu pedagoga. Důležitý je také zájem o problematiku a předepsané studijní povinnosti. Jako nejméně důležitý faktor se jeví atmosféra a klima třídy. Pozitivní na výsledku tohoto šetření je to, že žáci výrazně vnímají kvalitní výkon pedagoga jako „nedůležitý“ nebo „spíše nedůležitý“ jej označilo v absolutních číslech jen devět respondentů.

Tabulka 15. Předepsané studijní povinnosti

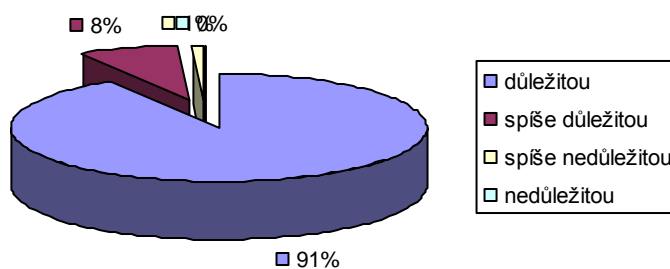
	absolutní četnost	relativní četnost (%)
důležitou	26	24,8
spíše důležitou	51	48,6
spíše nedůležitou	24	22,9
nedůležitou	4	3,8
celkem	105	100,0

Graf 15. Předepsané studijní povinnosti

Tabulka 16. Role získání maturity

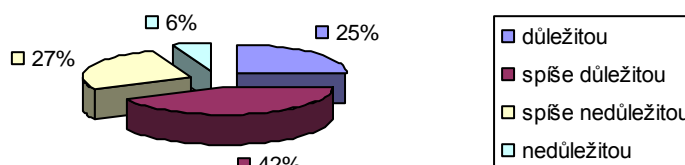
	absolutní četnost	relativní četnost (%)
důležitou	96	91,4
spíše důležitou	8	7,6
spíše nedůležitou	1	1,0
nedůležitou	0	0,0
celkem	105	100,0

Graf 16. Role získání maturity

Tabulka 17. Atmosféra a klima třídy

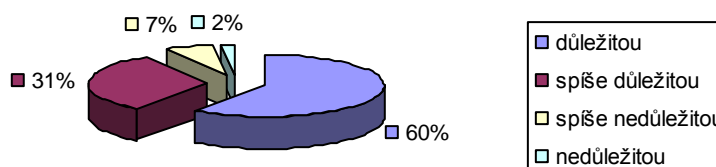
	absolutní četnost	relativní četnost (%)
důležitou	26	24,8
spíše důležitou	45	42,9
spíše nedůležitou	28	26,7
nedůležitou	6	5,7
celkem	105	100,0

Graf 17. Atmosféra a klima třídy

Tabulka 18. Kvalitní výkon pedagoga

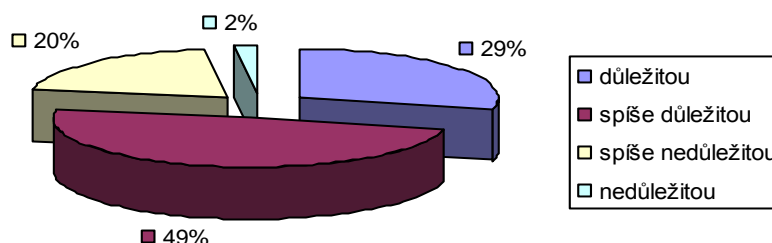
	absolutní četnost	relativní četnost (%)
důležitou	63	60,0
spíše důležitou	33	31,4
spíše nedůležitou	7	6,7
nedůležitou	2	1,9
celkem	105	

Graf 18. Kvalitní výkon pedagoga

Tabulka 19. Zájem o problematiku

	absolutní četnost	relativní četnost (%)
důležitou	30	28,6
spíše důležitou	52	49,5
spíše nedůležitou	21	20,0
nedůležitou	2	1,9
celkem	105	100,0

Graf 19. Zájem o problematiku

Otázka č. 21 Pokud bych se mohl rozhodnout znovu, vybral bych si znovu tuto střední školu.

Cílem poslední otázky bylo zjistit, zda by si žák vybral znovu střední školu, kterou momentálně studuje. Více než jedna třetina žáků by si vybrala jinou střední školu. A to přesto, že současnou střední školu si vybralo dle svého přání 78% respondentů. Tento fakt znamená, že část studentů změnila své zájmy, nebo jejich představa o studiu byla rozdílná od reality. U části žáků u kterých nebylo impulsem pro výběr střední školy jejich přání se pedagogům nepodařilo jejich zájem vzbudit.

Tabulka 20. Vybral bych si znovu tuto střední školu?

absolutní četnost	
ano	ne
68	37

5.2 Prezentace výsledků výzkumu a shrnutí

Výzkum byl zaměřen na motivaci a možnosti jejího efektivního uplatnění ve výuce odborných předmětů. Jednotlivé otázky dotazníku jsem zpracoval a rozdělil do oblastí, tak aby

vytvořily celkový obraz k dané problematice a zároveň vedly k odpovědi na jednotlivé výzkumné otázky.

Hlavní výzkumná otázka byla formulována:

Je většina žáků motivována vnitřně? (touha po poznání a uplatnění poznatků v praxi)

Výzkumné otázky dílčí byly formulovány takto:

- O1: Jak žáci vnímají motivaci k učení?
- O2: Je žák motivován možnostmi praktického využití poznatků?
- O3: Jak vnímá žák vzdělávací proces a probírané učivo?

Hlavní výzkumná otázka - Je většina žáků motivována vnitřně? (touha po poznání a uplatnění poznatků v praxi)

Z výzkumného šetření vyplývá, že většina žáků je sama vnitřně motivována k učení. 69,5% respondentů uvedlo, že se učí rádo, protože získané poznatky využije v praxi. Ukázalo se, že využití poznatků v praxi je jedním ze zásadních motivačních faktorů žáků středních škol při výuce odborných předmětů. Podle dotazníkového šetření je také patrné, že významným faktorem je z pohledu žáků kvalitní výkon pedagoga a samozřejmě získání maturity. Jako ideální se jeví cesta maximalizovat množství poznatků využitelných pro praxi a doplnit ji kvalitním výkonem pedagoga, který se musí pokusit učinit učivo poutavým.

Dílčí otázka č. 1. - Jak žáci vnímají motivaci k učení?

Přesto, že většina žáků se cítí vnitřně motivována, je pro ně velmi důležitá také vnější motivace, kterou většina z nich staví před motivaci vnitřní. Důvodem může být měnící se osobnost žáka, který by se v tomto období měl začít orientovat více na motivaci vnitřní. Lze předpokládat, že s narůstajícím věkem se bude také zvyšovat procento žáků motivovaných vnitřně. Jedna čtvrtina žáků se však necítí motivována vůbec, nebo vnímá motivaci jako velmi malou. Příčin může být celá řada, může se jednat o nesprávnou volbu typu střední školy, problémy v rodině žáka, nebo ve školním prostředí.

Dílčí otázka č. 2. – Je žák motivován možností praktického využití poznatků?

Většina žáků považuje za hlavní motivační impuls možnost uplatnění poznatků v praxi. Jako druhým největším impulsem shledávají respondenti vidinu ukončení studia maturitní zkouškou. Třetí v pořadí motivačních impulsů je touha po dobré známce. Samotná touha po znalostech a vědění je téměř na chvostu motivačních impulsů a jako důležitou ji označila jen jedna desetina respondentů. Důvodem může být, že se velká část žáků, kteří by volili tuto variantu přiklonila k možnosti „uplatnění poznatků v praxi“. Tento jev je dán zejména odborností škol, které jsou zaměřeny více na praktické využití. Jako marginální se ukázala touha po uznání okolí. Lze předpokládat, že po dokončení studia poroste u respondentů také touha po společenské prestiži a uznání okolí. K přehodnocení těchto priorit dojde až v pozdějším věku.

Dílčí otázka č. 3. - Jak vnímá žák vzdělávací proces a probírané učivo?

Pokud se měli respondenti vyjádřit k zajímavosti probíraného učiva, výskyt odpovědí v obou extrémních koncích byl spíše sporadický. Z toho je patrné, že žáci považují některé části za atraktivní, jiné nikoliv. Atraktivní žákům připadá učivo, u kterého je jim zřejmá možnost praktického využití. Přesto více žáků označilo probírané učivo za zajímavé. Po stránce vzdělávacího procesu je zřejmý kladný přístup žáků, který se odrazil ve zřejmé negaci tvrzení v dotazníkové otázce č. 11: „Učím se nejvíce sám, škola mi nic nedává.“ A také ve velkém deklarovaném zájmu respondentů po ukončení školy dále studovat, pro další studium se rozhodlo ve variantách ano a spíše ano 71,4%. V posledních desetiletích razantně stoupl zájem žáků středních škol pokračovat dále ve studiu. Tento zájem je dán zejména celospolečenským tlakem na zvyšování kvalifikace. U podobných výzkumů realizovaných v minulé generaci studentů (cca před 20 lety) vyjadřovala přání studovat dále na vysoké škole necelá polovina žáků.

ZÁVĚR

Cílem mé bakalářské práce bylo zjistit možnosti motivace a jejího uplatnění ve výuce odborných předmětů. Zajímaly mě názory žáků na motivaci k učení, na to, jak vnímají vzdělávací systém jako celek, jak je pro ně důležité uplatnění poznatků v praxi.

V teoretické části práce jsem se zabýval předpoklady a pojmy zkoumané problematiky. V této části byla vymezena motivace a související pojmy z obecného hlediska. V první kapitole jsem se pokusil vymežit pojem motiv a motivace, jako stěžejní pojmy této práce. V druhé kapitole jsem se pak zabýval třemi motivačními teoriemi, které jsou v současné době nejběžněji používány. Jednalo se o Maslowovu teorii, Teorie X a Y a Teorii dvou faktorů (tzv. Herzbergovu). V třetí kapitole jsem se zabýval zdroji motivace, zejména pak základním dělením motivu. Čtvrtá kategorie byla již úzce profilována a věnovala se motivaci ve škole. Protipólu motivačních prvků se věnovala pátá kapitola, která shrnovala demotivující prvky. Závěrečná kapitola teoretické části se věnovala emocím ve vztahu k motivaci a učení. Je zřejmé, že motivačním teoriím a motivací samotnou by bylo možno se zabývat ještě na několika desítkách, ne-li stovkách stran. Tento teoretický základ považuji pouze za nezbytné minimum k provedení praktické části.

Praktická část vychází z kvantitativního výzkumu, který byl uskutečněn formou dotazníku, výzkum byl proveden na třech středních odborných školách ve zlínském kraji. Posloupnost realizovaného výzkumu byla následující: Nejprve byl stanoven výzkumný problém, po stanovení výzkumného problému došlo k formulaci hlavní výzkumné otázky a tří dílčích výzkumných otázek, které jsem zvolil záměrně místo standardních formulací hypotéz. Po formulaci výzkumných otázek byl stanoven výzkumný soubor a určena jeho velikost. Na tento krok navazovalo stanovení výzkumné metody. Použitý dotazník a v něm čteně použitá možnost škálování se ukázala jako efektivní volba. Přesto si uvědomuji, že tyto volené metody mají svá omezení, závěry mohou být zkresleny velikostí a složením výzkumného souboru.

Zajímavým zjištěním bylo pro mne, že jedním z nejdůležitějších faktorů je pro žáky kvalitní výkon pedagoga, který očividně staví před jiné faktory jako je například atmosféra a klima třídy. Poněkud mne zklamala malá touha po znalostech, které jakoby zůstávají v ústraní oproti jiným zájmům.

Zarážející také zůstává rozdílný náhled žáků na vybranou střední školu v době než na ni byli přijati a v současné době - když na této škole studují. Tento fakt se projevuje zejména na tvrzení, že jedna třetina žáků by si znovu nevybrala střední školu, kterou studuje, pokud by se mohla rozhodnout znovu.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. CHRÁSTKA, M. *Metody pedagogického výzkumu*. Grada Publishing, 2007. ISBN 978-80247-1369-4.
2. ČÁP Jan. *Psychologie výchovy a vyučování*. 1. vydání. Praha: Univerzita Karlova, vydavatelství Karolinum ve spolupráci s nakladatelstvím a vydavatelstvím H + H, 1993. 413 s. ISBN 80-7066-534-3.
3. ČÁP, J., MAREŠ, J. *Psychologie pro učitele*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-807367-273-7.
4. FONTANA, D. *Psychologie ve školní praxi*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-626-8.
5. HRABAL, V., MAN, F., PAVELKOVÁ, I. *Psychologické otázky motivace ve škole*. Praha: SPN, 1989. ISBN 80-04-23487-9.
6. HARTL Pavel, HARTLOVÁ Helena. *Psychologický slovník*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2000. 776 s. ISBN 80-7178-303-X
7. HOLEŠOVSKÁ Anna. *Zájmová činnost ve školní družině*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2009. 232 s. ISBN 978-80-7367-586-8
8. KOLÁŘ Zdeněk, ŠIKULOVÁ Renata. *Hodnocení žáků*. 2., doplněné vydání. Praha: Grada Publishing a.s., 2009. 200 s. ISBN 978-80-247-2834-6
9. Kolektiv autorů. *Masarykův slovník naučný*. Díl VI. Praha 1932: Nakladatelství Československého kompasu, tiskové a vydavatelské akciové společnosti, ISBN 80-7040-883-9
10. Kolektiv autorů. *Všeobecná encyklopedie v osmi svazcích*. 1. vyd. Praha: Diderot, 1999. ISBN 80-902555-2-3
11. LOKŠOVÁ Irena, LOKŠA Josef. *Pozornost, motivace, relaxace a tvořivost dětí ve škole*. Vyd. 1. Praha: Portál, 1999. 208 s. ISBN 80-7178-205-X
12. MACEK, P. *Adolescence*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-747-7.
13. MACEK, Petr, LACINOVÁ Lenka. *Vztahy v dospívání*. 1. vyd. Brno: Barriester & Principal, 2006. 196 s. ISBN 80-7364-034-1
14. MATĚJČEK Zdeněk. *Dítě a rodina v psychologickém poradenství*. 1. vydání. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1992. 223 s. ISBN 80-04-25236-2

15. NAKONEČNÝ Milan. *Motivace lidského chování*. Vydání 1. Praha: Academia, 1996. 270 s. ISBN 80-200-0592-7
16. NAKONEČNÝ, Milan. *Encyklopedie obecné psychologie*. 2. rozšířené vydání. Praha: Academia, 1997. 437 s. ISBN 80-200-0625-7.
17. PRŮCHA Jan, WALTEROVÁ Eliška, MAREŠ Jiří. *Pedagogický slovník*. 4. aktualizované vydání. Praha: Portál, 2008. 322 s. ISBN 978-80-7367-416
18. ŘÍČAN Pavel. *Psychologie osobnosti: Obor v pohybu*. 5., rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, a.s., 2007. 196 s. ISBN 978-80-247-1174-4
19. SMÉKAL Vladimír. *Pozvání do psychologie osobnosti: Člověk v zrcadle vědomí a jednání*. 1. vydání. Brno: BARRISTER & PRINCIPAL, 2002. 517 s. ISBN 80-85947-80-3.
20. SVOBODOVÁ, Jarmila, ŠMAHELOVÁ, Bohumíra. *Kapitoly z obecné pedagogiky*. Brno: MSD s.r.o., 2007. 140s. ISBN 978-80-86633-81-7.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

VŠ	Vysoká škola
SŠ	Střední škola
VOŠ	Vyšší odborná škola
Atd.	A tak dále
Tj.	To je
Str.	Strana
Např.	Na příklad
Ap., Apod.	A podobně
Aj.	A jiné

SEZNAM OBRÁZKŮ A GRAFŮ

<i>Obrázek 1.: Maslowova pyramida potřeb</i>	13
<i>Graf 1. Zastoupení pohlaví</i>	30
<i>Graf 2. Věk respondentů</i>	30
<i>Graf 3. Důležitost vnější motivace</i>	32
<i>Graf 4. Vnímání vnitřní motivace</i>	32
<i>Graf 5. Demotivovaní žáci</i>	33
<i>Graf 6. Poznatky využiji v praxi</i>	34
<i>Graf 7. Učím se především pro dobrou známku</i>	35
<i>Graf 8. Učím se proto, že to po mně vyžadují rodiče</i>	35
<i>Graf 9. Učení mne baví</i>	36
<i>Graf 10. Učím se nejvíce sám, škola mi nic nedává</i>	37
<i>Graf 11. Probírané učivo je pro mne zajímavé</i>	38
<i>Graf 12. Po ukončení střední školy chci dále studovat (VŠ, VOŠ atd.)</i>	39
<i>Graf 13. Zásadní impuls pro výběr střední školy</i>	40
<i>Graf 14. K učení mne převážně motivuje</i>	41
<i>Graf 15. Předepsané studijní povinnosti</i>	42
<i>Graf 16. Role získání maturity</i>	42
<i>Graf 17. Atmosféra a klima třídy</i>	43
<i>Graf 18. Kvalitní výkon pedagoga</i>	43
<i>Graf 19. Zájem o problematiku</i>	44

SEZNAM TABULEK

<i>Tabulka 1. Zastoupení pohlaví.....</i>	29
<i>Tabulka 2. Věk respondentů.....</i>	30
<i>Tabulka 3. Důležitost vnější motivace .....</i>	31
<i>Tabulka 4. Vnímání vnitřní motivace.....</i>	32
<i>Tabulka 5. Demotivovaní žáci .....</i>	33
<i>Tabulka 6. Poznatky využiji v praxi .....</i>	34
<i>Tabulka 7. Učím se především pro dobrou známku.....</i>	34
<i>Tabulka 8. Učím se proto, že to po mně vyžadují rodiče .....</i>	35
<i>Tabulka 9. Učení mne baví .....</i>	36
<i>Tabulka 10. Učím se nejvíce sám, škola mi nic nedává.....</i>	37
<i>Tabulka 11. Probírané učivo je pro mne zajímavé.....</i>	37
<i>Tabulka 12. Po ukončení střední školy chci dále studovat (VŠ, VOŠ atd.).....</i>	38
<i>Tabulka 13. Zásadní impuls pro výběr střední školy .....</i>	39
<i>Tabulka 14. K učení mne převážně motivuje .....</i>	40
<i>Tabulka 15. Předepsané studijní povinnosti.....</i>	41
<i>Tabulka 16. Role získání maturity .....</i>	42
<i>Tabulka 17. Atmosféra a klima třídy .....</i>	42
<i>Tabulka 18. Kvalitní výkon pedagoga .....</i>	43
<i>Tabulka 19. Zájem o problematiku .....</i>	43
<i>Tabulka 20. Vybral bych si znovu tuto střední školu? .....</i>	44

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Dotazník - Motivace a možnosti jejího efektivního uplatnění ve výuce odborných předmětů

Dobrý den,

jsm studentem 3. ročníku bakalářského studia oboru Učitelství odborných předmětů pro střední školy na Fakultě humanitních studií, Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně.

Dotazník je sestaven v rámci bakalářské práce, která je zaměřena na oblast motivace žáků. Prosím odpovídejte upřímně. Dotazník je zcela anonymní.

Předem děkuji za váš čas strávený vyplňováním dotazníku.

Ing. Antonín Prokeš
3. ročník, FHS, UTB ve Zlíně

Prosím, označte křížkem Vámi zvolenou odpověď.

1) Pohlaví :

žena muž

2) Do jaké věkové kategorie patříte :

15-17 let 18-20 let 21-23 let 24 let a více

3) Dovedli byste vlastními slovy napsat, co je podle Vás motivace? (Pokud ne, přejděte k další otázce)

.....
.....

Vyznačte míru ztotožnění s tvrzením

rozhodně spíše spíše rozhodně
ano ano ne ne

4) Vnější motivace je pro mě při učení velmi důležitá.

5) Jsem sám vnitřně motivován k učení

6) Necítím se k učení motivován vůbec.	☐	☐	☐	☐
7) Učím se rád, protože získané poznatky využiji v praxi.	☐	☐	☐	☐
8) Učím se především pro dobrou známku.	☐	☐	☐	☐
9) Učím se proto, že to po mně vyžadují rodiče.	☐	☐	☐	☐
10) Učení mne baví.	☐	☐	☐	☐
11) Učím se nejvíce sám, škola mi nic nedává.	☐	☐	☐	☐
12) Probírané učivo je pro mne zajímavé.	☐	☐	☐	☐
13) Po ukončení střední školy chci dále studovat (VŠ, VOŠ atd.).	☐	☐	☐	☐
14) Zásadním impulsem pro výběr střední školy				
☐ bylo mé přání.				
☐ byli rodiče a jejich přání.				
☐ byli spolužáci a známí.				
☐ nebyl nikdo. Tato škola na mne zbyla.				
15) K učení mne převážně motivuje				
☐ touha po znalostech.				
☐ dobrá známka.				
☐ touha po uznání okolí.				
☐ možnost uplatnění poznatků v praxi.				
☐ vidina ukončení studia.				

Jakou úlohu ve Vašem učení sehrávají tyto faktory?

žitou

důležitou spíše spíše nedůle-

žitou nedůležitou

16) předepsané studijní povinnosti

17) získání maturity

18) atmosféra a klima třídy

19) kvalitní výkon pedagoga

20) zájem o problematiku

21) Pokud bych se mohl rozhodnout znovu, vybral bych si znovu tuto střední školu.

ano

ne

Ještě jednou děkuji za čas, který jste věnovali tomuto dotazníku. Vaši spolupráce si velmi vážím.

Antonín Prokeš